

dr. Berényi István
laudációja

Született: Jászladány, 1934.08.24, jelenleg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kara, Történelemtudományi Doktori Iskola professor emeritus-a.

A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem földrajz szakán végzett 1957-ben, történelem szakon pedig 1959-ben. 1961-ben szerzett ugyanitt egyetemi doktori (dr. univ.) címet, 1971-ben pedig kandidátusi fokozatot (CSc) a Tudományos Minősítő Bizottságnál. Akadémiai doktori fokozatát (DSc) 1989-ben szerezte.

Kutatási területe, a doktori iskolánk honlapja szerint: „szociálgeográfia, történeti földrajz, kultúrgeográfia, regionális tudomány, elméleti földrajz”. Kutatásai a tér jelenségeit kutató geográfia és az időben lejátszódó historia jelenségeinek együttes vizsgálata; Berényi István ezzel egy új tudományos diszciplína megteremtője Magyarországon. Kutatta az agrárföldrajz, és ezzel összefüggésben a falusi térség jelenségeit, történeti perspektívában, különös tekintettel a területhasználat történeti átalakulására és a földhasználat területi típusaira. Kiemelten foglalkozik a települések belső szerkezete szociálgeográfiai szemléletű vizsgálatával, a jelenségek értelmezésének elméleti és módszertani kérdéseivel – ezzel ez az ún. „müncheni iskola” módszereihez és kutatásaihoz kapcsolódva. A mintaterületen végzett empirikus kutatás eredményeit monográfiákban, egyetemi jegyzetekben jelentette meg. Az újszerű szemlélet, módszerek és kutatási eredmények összefoglalóját „A tudomány egésze. A magyar tudomány tudománypedagógiai szemléje (CD-ROM és tankönyv)” című tankönyvében jelentette meg, amely a PPKE Szociológiai Intézet MA képzési tantárgya számára készült. Több magyar és nemzetközi kutatási programban vett részt: 1988-1996 között a Bécs-Budapest összehasonlító városkutatás keretében a városregió térhasználatának változását és a társadalmi egyenlőtlenségek kialakulása közötti összefüggést elemezte, meghatározva ezzel összefüggésben a kultúrtáj átalakulásának típusait. E téma keretében a PPKE szociológus hallgatói több szakdolgozatot készítettek.

A falusi térség és a városregió kutatásában Berényi István számára meghatározó a történeti földrajzi szemlélet. Ez szorosan kapcsolódik az EU új európai regionalizmus kutatási programjához (INTERREG II.C.d), amelyben részt vett, és ennek elméleti és módszertani eredményeit építette be a PPKE Történelemtudományi Doktori Iskola programjába, a Régiótörténeti Műhely tervébe.

Tudományos pályafutása:

1965-68 között aspiráns

1972-ben Humboldt ösztöndíjas, Bonn-Bad Godesbergben

1986-ban és 1988-ban egy-egy szemesztert tanít a müncheni LMU (Ludwig-Maximilian Universität) egyetemén, illetve DAAD-ösztöndíjasként a berlini Freie Universität egyetemén.

1998-2002 a Széchenyi Professzori Ösztöndíj díjazottja, a PPKE BTK egyetemi tanáraként.

Referált cikkeinek száma 156. Négy monográfia és 24 könyvfejezet szerzője. A tanulmányok mintegy harmada idegen nyelven, külföldi folyóiratokban illetve kötetekben jelent meg. Konferencia-előadásainak száma 28, a munkáira történt független hivatkozásoké 258.

Szerkesztőbizottsági tagja a MTA Földrajzi Kutató Intézet gondozásában megjelenő Földrajzi Értesítő és az Erdkunde c. folyóiratoknak.

31 tematikus térképe jelent meg a Magyarország Nemzeti Atlasza ill. a Diercke Weltatlasban.

Tudományszervezői, közéleti tevékenysége igen jelentős:

A 80-as évek óta folyamatosan szervezi a bajor-magyar, osztrák-magyar és lengyel-magyar földrajzi szemináriumokat, osztrák és német hallgatók terepgyakorlatait. 1988. óta tagja a MTA X. Földtudományok Osztályának.

1993-99 között az MTA Doktori Tanács tagja, a Közgyűlés doktor képviselője, az Akadémia Támogatott Kutatóhelyek Tanácsának, az MTA Jelölő Bizottságának tagja. 1990-96 között az OTKA Földtudományi Zsűrijének elnöke, a MAB Földtudományi Bizottság tagja, a Magyar Földrajzi Társaság alelnöke, a Lipcsei Földrajzi Intézet Kuratórium tagja és az EU INTERREG II.C. program magyar képviselője volt. Jelenleg a MTA Földrajzi Tudományos Bizottság tagja, a Magyar Földrajzi Társaság Választmányának tagja, a Bajor Földrajzi Társaság és az Osztrák Földrajzi Társaság tiszteleti tagja.

Felsőoktatási tevékenység: a KLTE Földrajzi Intézet címzetes egyetemi tanára (1978-1984); 1990-96 között a TTK PhD és Habilitációs Tanács tagja. Meghívottként egy-egy szemesztert tanított a Müncheni Technische Universität (1986), az Universität Klagenfurt (1992), Universität Wien (1994) egyetemeken. Tanított az ELTE Földrajzi Intézetében (1992-97), és 1997-től mostanáig a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen (BTK Szociológiai Intézet és Történelemtudományi Doktori Iskola; utóbbiban a Régiónörtörténeti Műhely alapítója és vezetője, számos doktorandusz témavezetője). Tudományos dékánhelyettes és a Doktori és Habilitációs Tanács tagja. Jelenleg professor emeritus. Részt vesz az egyetemek doktori és habilitációs eljárásaiban (mint ahogy 1990-től megszűnéséig részt vett a Tudományos Minősítő Bizottság munkájában).

Munkájának elismerései:

1990-ben megosztott Széchenyi-díjat kapott

1995 – Kőrösi Csoma Sándor Emlékérem (Magyar Földrajzi Társaság ajánlására)

1997 – a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztii keresztje

1998 – Ipolyi Arnold-díj (OTKA)

2002 – Lóczy Lajos emlékérem (Magyar Földrajzi Társaság kitüntetése)

2005 – Pázmány Péter emlékérem (PPKE elismerése)

2007 – Eötvös József Koszorú („Laureatus Academiae”), MTA Elnökség részéről

Budapest, 2017. január 9.

dr. Fröhlich Ida
osztályelnök